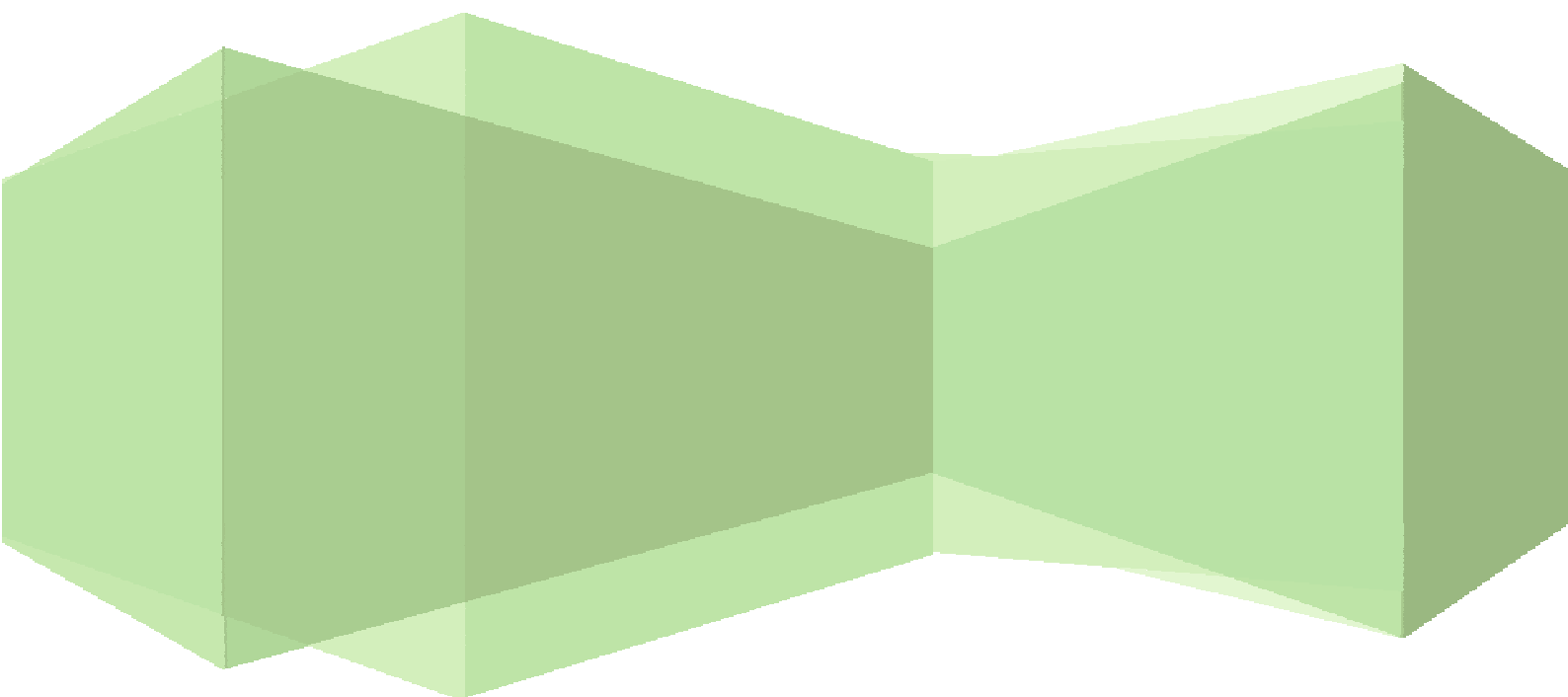

АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ

БИЛТЕН

16

Скопје, декември 2023 година

ИЗДАВАЧ:

АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ

РЕДАКЦИСКИ ОДБОР:

ПРЕТСЕДАТЕЛ:

Судија **м-р Мери Дика Георгиевска**, *Претседател на Апелационен суд Скопје*

ЧЛЕНОВИ:

Судија **Татјана Дуковска**, *Претседател на Кривичен оддел*

Судија **м-р Ѓорѓи Радојков**, *Претседател на Граѓански оддел*

Судија **м-р Санде Зиков**, *Претседател на Оддел за работни спорови*

Тања Ристеска

Судски советник, Оддел за судска практика

Компјутерска обработка:

Наташа Однакозова Жабокова

Раководител на одделение за информатика

СОДРЖИНА

1. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ

- 1.1 ЗАКЛУЧОК ОД РАБОТНА СРЕДБА НА ГРАЃАНСКИТЕ ОДДЕЛИ НА ЧЕТИРИТЕ АПЕЛАЦИОНИ СУДОВИ НА РСМ ОДРЖАНА ВО АКАДЕМИЈАТА ЗА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ ПАВЕЛ ШАТЕВ СКОПЈЕ НА 02.10.2023 ГОДИНА стр.5
- 1.2 ЗАКЛУЧОЦИ ОД СЕДНИЦА НА СУДИИ ОД ОДДЕЛ ЗА РАБОТНИ СПОРОВИ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ ОДРЖАНА НА 06.10.2023 ГОДИНА стр.5

2. ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА

- 2.1. КРИВИЧНИ ПРЕДМЕТИ стр.7
- 2.2. ГРАЃАНСКИ ПРЕДМЕТИ стр.19
- 2.3. ТРГОВСКИ СПОРОВИ стр.26
- 2.4. РАБОТНИ СПОРОВИ стр.35

1. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ

1.1 ЗАКЛУЧОК ОД РАБОТНА СРЕДБА НА ГРАЃАНСКИТЕ ОДДЕЛИ НА ЧЕТИРИТЕ АПЕЛАЦИОНИ СУДОВИ НА РСМ ОДРЖАНА ВО АКАДЕМИЈАТА ЗА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ „ПАВЕЛ ШАТЕВ“ СКОПЈЕ НА 02.10.2023 ГОДИНА

ГРАЃАНСКО ПРАВО

1. Разгледување и усогласување на ставовите во врска со Законот за измени и дополние на Законот за облигациони односи (Сл.весник на РСМ бр. 154/23 од 20 јули 2023 година) и Законот за измени и дополние на Законот за извршување (Сл.весник на РСМ бр. 154/23 од 20 јули 2023 година) со цел да се донесе заеднички заклучок.

ЗАКЛУЧОК

1. Согласно Законот за извршување, извршителот и судот, немаат законска можност да запрат извршување надвор од одредбите од Законот за извршување.
2. Во постапките за извршување кои се започнати пред донесување на Законот за измени и дополние на Законот за облигациони односи (Сл.весник на РСМ бр. 154/23 од 20 јули 2023 година), судот кога одлучува по приговор за незаконитости при извршувањето, а кога е поднесен приговор за застареност, ќе ја цени законитоста на превземеното дејствие од страна на извршителот.

1.2. ЗАКЛУЧОЦИ ОД СЕДНИЦА НА СУДИИ ОД ОДДЕЛ ЗА РАБОТНИ СПОРОВИ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ ОДРЖАНА НА 06.10.2023 ГОДИНА

ЗАКЛУЧОК

„Во случај на повреда на вработен во РСМ - МВР Скопје или во РСМ - КПУ КПД Идризово Скопје или КПУ Затвор Скопје, при извршување на работните задачи, на истиот му следува нематеријална штета исклучиво по основ на субјективна одговорност, односно доколку постои вина кај тужениот и доколку на вработениот не му обезбедил соодветна заштитна опрема која што е предвидена за одредено работно место во согласност со

законот и подзаконските акти, но во овие предмети тужените не треба да одговараат по основ на објективна одговорност.“

ЗАКЛУЧОК

„Во предметите во кои како тужен се јавува ГД Гранит, основ - исплата на надомест на штета од работен однос и тоа неисплатени надоместоци од работен однос за прекувремена работа, работа за време на празник, работа во ден на неделен одмор, минат труд и помалку исплатена основна плата, потребно е да се прави дополнение на супервештачењето, на начин што фиксната плата предвидена во Договорите за работа во странство и анексите, како и со Правилникот за работа во странство и Одлука за организирање на работна единица и организација на работењето во Бања Лука, Република Српска бр.12-2076 од 07.06.2013 година, ќе се подели со 234 часа и ќе се добие определена вредност на еден работен час, а со тоа и ќе се добие и вредноста на основната нето плата по месеци, во согласност со месечниот фонд на часови утврдени со МПИН образец кој од работодавачот се доставува до УЈП. Што се однесува до додатоците на плата за прекувремена работа и други додатоци, да се направи пресметка на начин што прекувремените саати над реалниот месечен фонд на часови утврдени со МПИН (од 168 до 182 часа зависно од месецот) до 234 часа кои што биле предвидени со договорите за работа во странство и со анексите ќе се зголемат за 35%, а прекувремените часови над 234 часа до реалниот фонд на изработени часови согласно евиденцијата што веќе е утврдена од вештите лица да се зголемат со 135%, согласно вредноста на часот што веќе е утврдена, во согласност со чл. 24 од ОКД за приватниот сектор од областа на стопанството.

Согласно вака утврдената вредност на час, вештите лица да ги пресметаат и неисплатените додатоци на плата за работа за време на празник, за работа во ден на неделен одмор, додаток на плата за минат труд и евентуално доколку има помалку исплатена основна плата за спорните периоди што се наведени во тужбените барања.“

2. ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА

2.1 КРИВИЧНИ ПРЕДМЕТИ

„Кога како жртви на криумчарење се јавуваат и малолетни лица, исполнети се законските претпоставки кои овозможуваат правната квалификација да биде определена како кривично дело Криумчарење на мигранти од чл.418-б ст. 4 в.в со чл. 2 од КЗ и притоа воопшто не се доведува под сомнение умислата на обвинетиот за сторување на предметното кривично дело, бидејќи возраста на мигрантите, во насока дека се работи за деца може да се утврди врз основа на нивниот физички изглед, а воедно на обвинетиот не му се става на товар дека реално превезувал повеќе лица од оние кои во моментот биле фатени и затекнати.“

Одлука на Апелационен суд Скопје КОКЖ-67/23 од 01.06.2023 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Имено, првостепениот суд при одлучувањето ги ценел исказите на сведоците - илегални мигранти А. Х., Ј. Х., Т. Х., Ј. Т. и Ф. Т., сите од С, сослушани во претходната постапка во присуство на јавниот обвинител, бранителот на обвинетиот и судски преведувач од македонски јазик на арапски јазик и обратно, кои искази согласно член 388 став 5 од ЗКП, на предлог на јавниот обвинител и по согласност на бранителот на обвинетиот, биле прочитани на главната расправа пред првостепениот суд, бидејќи бил изведен доказ дека мигрантите повеќе не се наоѓаат на територијата на РСМ По оценка на овој суд, правилно првостепениот суд ги прифатил исказите на сведоците - илегални мигранти како релевантни за утврдување на решителните факти, со оглед дека истите се јасни, категорични, недвосмислени, презентирајќи јасна слика за начинот на кој се одвивал настанот и хронологијата на сите дејствија преземени од обвинетиот, детално опишувајќи го целиот настан, од кои причини правилно судот поклонил верба на исказите на овие сведоци. Од исказите на сведоците миграни меѓудругото, се утврдува дека во РСМ влегле илегално група од околу 24-25 мигранти, дека на местото каде биле договорени да бидат преземени, дошло возило црна боја и сите 24 мигранти биле преземени, по што биле префрлени на друга локација и повторно со други две патнички моторни возила биле преземени, од кои, едно од возилата било марка „...“ а другото возило марка „...“, при што водичот од П. им кажал на мигрантите брзо да се качат во возилата, помладите се стрчале и дел од нив се качиле во првото возило, во второто возило седиштето се наполнило со мигранти, поради што дел од мигрантите кои биле со децата, влегле во багажникот на возилото “С.”.

Исказите на сведоците-илегалните мигранти наоѓаат целосна поткрепа во материјалните докази, кои се изведени во текот на првостепената постапка од кои правилно првостепениот суд ја утврдил фактичката состојба. Во оваа смисла, од увид во Фотодокументација бр.... на МВР на РСМ, Криминалистичка техника, судот го утврдил изгледот на местото каде биле запрени возилата С. Л. и ПМВ марка Б. со кое биле превезувани илегалните мигранти, како и затекнатите пет лица мигранти од кои видно е дека имало и три деца, како и внатрешноста на патнички моторни возила марка „С.“ и марка „Б“.

Во контекст на наведеното, жалбените наводи дека обвинетиот не превезувал деца и дека не е утврден бројот на мигрантите, се неосновани, од причина што од исказите на сослушаните сведоци мигранти, несомнено произлегува дека групата мигранти била сочинета од 24 лица, меѓу кои и деца, кои влегле и се распоредиле во двете возила кои пристигнале на одреденото место, како и дека дел од мигрантите со трите деца влегле во возилото марка „С.“ управувано од обвинетиот А. Ч, па откако се возеле половина час, слушнале полициска сирена, по што возилото застанало, возачот ја отворил вратата од багажникот, по што мигрантите почнале да бегаат. Исто така, од исказите на сослушаните сведоци на предлог на одбраната, Т. А. и А. Д., кои критичниот ден, во својство на полициски службеници во ПС Д. К. вршеле контрола на возила и возачи на клучката Д. К., меѓудругото се утврдува дека во возилото кое го управувал обвинетиот А. Ч. марка „С.“, биле превезувани мигранти, при што откако возилата биле сопсени, обвинетиот А. Ч. како возач на возилото марка „С.“ бил лишен од слобода, биле обезбедени и дел од лицата мигранти кои претходно, откако возилата биле запрени, се дале во бегство. Оттука, наводите дека не е точно утврден бројот на мигранти кои ги превезувал обвинетиот, се неосновани, бидејќи на обвинетиот не му се става на товар дека реално превезувал повеќе лица од оние кои во моментот биле фатени и затекнати од страна на овластените службени лица, а меѓу кои неспорно е дека имало и деца, кои биле превезувани во багажникот на возилото, што се утврдува од исказите на сведоците мигранти, од исказите на сведоците полициски службеници, како и од фотодокументацијата.

**Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија
КВП.КОК2-20/2023 од 20.09.2023 година.**

„Упатените зборови „мамичето да ти го ебам, женичката да ебам, да ти ебам децата, фамилијата да ти ја ебам, ќе те убијам каде што ќе те начекам, има да се иселиш одтука“, не е ниво за да биде третирана како сериозна закана за да стане збор за кривично дело Загрозување на сигурноста од чл. 144 ст. 1 од КЗ, бидејќи законодавецот, ја санкционира само онаа состојба која доведува до загрозување на сигурноста според просечен, објективен критериум, без притоа да се стави акцент на пречувствителноста или страшливоста, а предметното кривично дело е довршено со создавање чувство на лична несигурност и да креира уверување дека таквата закана е остварлива - како предуслов за постоење на кривичното дело.“

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-257/22 од 07.10.2022 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Во тој контекст, судот дал правно-релевантен осврт на фактите по однос на карактерот на заканата како конститутивен елемент од битието на кривичното дело, односно дека искажаните зборови на закана така како што се наведени во приватната тужба не може да се подведат под поимот „сериозна закана“ која што по својата содржина, карактер, интензитет и околностите под кои е дадена е објективно подобна кај пасивниот субјект да предизвика чувство на загрозеност или страв за сопствениот живот или животот и телото на нему блиско лице, но и да креира уверување дека таквата закана е остварлива - како предуслов за постоење на кривичното дело од член 144 од КЗ, бидејќи неспорно упатената закана од обвинетиот - „Мамичето да ти го ебам, женичката да ебам, да ти ги ебам децата, фамилијата да ти ја ебам, ќе те убијам каде што ќе те начекам, има да се иселиш одтука“ не го достигнала нивото да биде третирана како сериозна закана - како предуслов за осудителна пресуда.

Имено, кривичното дело Загрозување на сигурноста од член 144 став 1 од КЗ го чини тој што ќе ја загрози сигурноста на друг со сериозна закана дека ќе нападне врз неговиот живот или тело или животот или телото на нему блиско лице.

Од вака конципираната законска одредба произлегува дека предметното кривично дело го чини сторител кој ќе ја загрози сигурноста на друг употребувајќи сериозна закана насочена кон животот или телото на оштетениот или нему блиско лице. Поимот „закана“ дефиниран како ставање во изглед на некое зло, во конкретниот случај, треба да има ефект на создавање чувство на загрозеност, несигурност или страв, заканата кај ова дело не е средство за влијание врз слободата на одлучување, како што е случај кај кривичното дело Присилба, туку истата треба да предизвика дејствие односно состојба кај пасивниот субјект во смисла на чувство на несигурност, загрозеност, страв. Кривично-правната теорија, а во исто време и судската пракса, прифатила стојалиште дека под „сериозна закана“, општо, се подразбира закана што по својот карактер и околности под кои е дадена е објективно подобна да влијае врз создавање определена одлука или постапување во определен правец на лицето на кое му е упатена (кај кривичното дело Присилба), односно таквата закана да биде објективно подобна кај пасивниот субјект да создаде чувство на сопствена загрозеност или страв (кај кривичното дело од член 144 став 1 од КЗ). „Сигурноста“ често се дефинира како состојба во која преовладуваат определени околности, односно дадености што попречуваат да дојде до настапување на штетни последици. За поимот „сигурност“ може да се зборува од аспект на личното чувство на сигурност, но и од аспект на општествената потреба од сигурност. Законодавецот, а имајќи ја предвид погорецитираната одредба, ја санкционира само онаа состојба која доведува до загрозување на сигурноста според просечен, објективен критериум, без притоа да се стави акцент на пречувствителноста или страшноста. Предметното кривично дело е довршено со создавање чувство на лична несигурност и секогаш при одлучување за постоење на ова кривично дело треба да се појде од едно објективно стојалиште, а тоа е дали преземеното дејствие од страна на сторителот е подобно кај еден просечно плашлив човек да предизвика чувство на несигурност и загрозување на неговото спокојство, бидејќи објект на заштита кај ова дело е психичкиот мир на човекот и неговото спокојство како претпоставка за другите негови слободи.

Во конкретниот случај, врз основа на изведените и детално елаборирани докази во фактичкото утврдување во образложението на пресудата и утврдената фактичка состојба во предметот, која што не се оспорува со изјавената жалба, а имајќи ги предвид изреката на побиваната пресуда, законскиот опис на предметното кривично дело и погореизложената теоретска елаборација по однос на поимот и значењето на законските елементи на кривичното дело од член 144 став 1 од КЗ, правилен е заклучокот на првостепениот суд дека од содржината на изведените докази и во целината на утврдените факти на случајот не произлегува дека неспорно упатените зборови на закана спрема тужителот преку прозорецот од возилото и во присуство на сведокот С. Л., кој потврдил дека и во минатото обвинетиот и тужителот поради нерешени имотно-правни односи имале кавги, расправи и меѓусебни префрлувања, претставуваат сериозна закана која што по својата содржина, карактер, интензитет и околностите под кои е дадена е објективно подобна кај пасивниот субјект да предизвика чувство на загрозеност или страв за сопствениот живот или животот и телото на нему блиско лице, но и да креира уверување дека таквата закана е остварлива - како предуслов за постоење на кривичното дело од член 144 од КЗ, поради што правилно постапил судот кога согласно член 403 точка 3 од ЗКП обвинетиот го ослободил од обвинение.

„Не се работи за две спротивставени вештачења, кога во текот на постапката на барање на одбраната на обвинетиот врз обвинетиот бил извршен преглед и бил изготвен извештај од страна на специјалист по психијатрија по однос на способноста на обвинетиот да ја следи главната расправа, врз основа на кој извешта од страна на судот било донесено решение да се изврши преглед на обвинетиот од страна на друго стручно лице за истата околност и при тоа бил изготвен лекарски наод и мислење од друг специјалист по психијатрија.“

Одлука на Апелационен суд Скопје КОКЖ-68/22 од 07.07.2022 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Предмет на оцена на овој суд беше и наводот во жалбата на обвинетиот Н. Д. дека во конкретниот случај судот сторил суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка бидејќи не наредил да се изврши супер вештачење по однос на здравствената состојба на обвинетиот, односно дали истиот може да ја следи расправата, бидејќи како се наведува во жалбата при постоење на две спротивставени вешти наоди од двајца вештаци, судот бил должен да ги повика на главна расправа за да се усогласат мислењата на вештаците, а доколку нема усогласување, тогаш треба да се нареди супервештачење, меѓутоа ваквиот навод не го прифати за основан. Ова од причина што видно од списите на предметот е дека во конкретниот случај нема две спротивставени вештачења како што се наведува во жалбата, туку по барање на одбраната, обвинетиот да биде прегледан од лекар, со оглед дека се жалел на здравствената состојба, бил изготвен Извештај од специјалист д-р С. П., специјалист по психијатрија, кој се однесува на способноста на обвинетиот да ја следи главната расправа, при што во заклучокот на извештајот, било констатирано дека обвинетиот

не можел да присуствува на рочиштето на 09.03.2022 година и дека не бил способен да даде одбрана или да се изјаснува во текот на судската постапка.

Поради наведеното, а со оглед дека по барање на одбраната бил изготвен Извештај од специјалист д-р С.П. по однос на здравствената состојба на обвинетиот, во кој се наведува дека обвинетиот Н. Д. заради тешката здравствена состојба и психичка состојба, не може да присуствува на рочиштето на 09.03.2022 година, на ова рочиште од страна на судот било донесено решение да се изврши преглед на обвинетиот од страна на стручно лице - психијатар, со цел да се утврди неговата способност да учествува во постапката, при што прегледот или по потреба вештачењето, е доверено на вешто лице д-р А. М., психијатар, кој изготвил лекарски наод и мислење по однос на здравствената состојба на обвинетиот, односно способноста на обвинетиот да учествува во постапката, да го следи судењето и да дава релевантни изјави, од кој наод и мислење, меѓудругото произлегува дека спроведената антидепресивна терапија спрема обвинетиот дала позитивни резултати, поради што вештото лице дало заклучок дека обвинетиот може да присуствува во судската постапка која се води против него, истиот може да го следи судењето и да дава релевантни изјави, со оглед дека неговиот увид во реалноста е уреден, по што постапката пред првостепениот суд продолжила.

**Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија
КВП.КОК2 Квп.бр.13/2023 од 11.01.2023 година.**

„Не е повредено правото на одбрана и правично судење, кога во текот на кривичната постапка како доказ бил изведен извештај од вештачење спроведен од МВР - Одделение за криминалистичко техничко испитување и вештачење, и притоа едно од вештите лица било без лиценца за вештачење и не било запишано во регистарот за вештачи а другото вешто лице не било сослушано во текот на постапката, во ситуација кога вештакот контролор е со валидна лиценца за вештачење а извештајот е еден од многуте докази, истиот не е директен, единствен и одлучувачки доказ на кои се темели одлуката, обезбеден на законит начин, изготвен од овластена институција и притоа правата на одбраната не биле ограничени до степен некомпатибилен со чл. 6 од ЕКЧП, со оглед дека одбраната имала можност да предложи ново вештачење од друга установа или орган, кое нешто во текот на постапката не било побарано.“

Одлука на Апелационен суд Скопје КОКЖ-32/21 од 16.12.2021 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбите на обвинетите се неосновани.

Погоре изнесените наводи во жалбите на обвинетиот Н. А., а со оглед дека биле вградени и во теоријата на случај на одбраната, биле ценети и од страна на првостепениот суд и според овој суд правилно за истите нашол дека се неосновани со образложени причини дека надлежниот орган - МВР поседува сертификат за акредитација на Одделот за

криминалистичко технички испитувања и вештачења од страна на Институтот за акредитација на РСМ односно ваквата акредитација претставува потврда за компетентноста на експертите и стандардизацијата на методите за анализа и вештачење на доказниот материјал. Овластувањето кое го поседува МВР не е лично и не е врзано за определена личност или вработен, туку истото се однесува на правното лице, поради што вработените во Одделот за криминалистички испитувања и вештачења се само потврда за компетентноста на експертите и стандардизацијата на методите за анализа и вештачење на доказниот материјал, па доволни и неспорни се исказите на вработените од МВР, како лица запознаени со стандардите и начинот на функционирање на лабораториите, кои притоа дале одговори во врска со изготвените вештачења во текот на постапката, а на кои судот правилно поклонил верба.

Резимирано, по оцена на овој суд неосновани се наводите во жалбите дека првостепениот суд не можел како доказ да ги изведе Извештајот од вештачење Б-.. дополнето со извештај акт бр.... од 18.12.2018 година, бидејќи пред судот не било сослушано вештото лице Р. Ј., кое како лиценцирано вешто лице учествувало во изготвување на извештајот за вештачење, бидејќи одбраната сепак и покрај формалното ограничување во поглед на вештакот Ј., имала можност за суштинска дискредитација преку вкрстено испитување како на Љ. Т. П., вработена во МВР и еден од двајцата изработувачи на оспореното вештачење, така и на лиценцираниот вештак Л. В.-А. - контролор на вештачењето, при што по однос на лиценцираниот вештак одбраната таква можност имала два пати и тоа еднаш во рамки на доказната постапка и уште еднаш во дополнување на доказната постапка кога вештакот Л. В.-А. била повторно повикана за сослушување на главната расправа од 20.11.2020 година.

Од овие причини, а имајќи предвид дека оспореното вештачење не е единствен и пресуден доказ за вината на обвинетиот Н. А., советот на овој суд, имајќи ја предвид и директно применувајќи ја праксата на ЕСЧП, изразува став дека со неприфаќањето на предлогот на одбраната да се сослуша вештото лице Р. Ј., правата на одбраната не биле ограничени до степен што не е компатибилен со членот 6 од ЕКЧП.

Имено, Одделот за казниви дела на Врховниот суд на РМ врз основа на член 153 и 160 од Судскиот деловник, како и членовите 31 и 37 од Деловникот на Врховниот суд на РМ а во врска со примената на одлуките на Европскиот суд за човекови права бр.17995/02 од 05.04.2007 година и Европската конвенција за човекови права и нивната примена во судовите во РМ, на седницата одржана на ден 29.06.2007 година, донесе Правно мислење број 4, согласно кое Европската конвенција за човекови права е составен дел на правниот поредок на Р.М. и истата непосредно се применува. За сите права и слободи кои се регулирани со Конвенцијата и чија заштита се остварува пред Европскиот суд за човекови права, судовите во Р. М. непосредно ги применуваат неговите пресуди и согласно Законот за кривичната постапка, во образложението на своите одлуки треба да се повикуваат на одлуките на Европскиот суд за човекови права.

Согласно член 6 став 1 од ЕКЧП, секој има право правично и јавно, во разумен рок, пред независен и непристрасен со закон воспоставен суд да бидат разгледани и утврдени неговите граѓански права и обврски или основаноста на какви било кривични обвиненија против него....“, а согласно ставот 3 точка г од истиот член, секој обвинет има право самиот да ги сослуша или да бара сослушување на сведоците на обвинението и да бара

повикувањето и сослушувањето на сведоците на одбраната да биде под услови што важат и за сведоците на обвинението.

Од друга страна, преку прифаќање на доказните предлози и можноста одбраната да предлага докази во поткрепа на својата теорија на случај, одбраната на обвинетите имала на располагање доволно мерки на противтежа за заштита на правото на обвинетиот на правична судска постапка, односно доволно фактори на противтежа за да се елиминира првичната потешкотија со која се соочила одбраната, во услови кога одбраната на обвинетите била лишена од можноста да преку вкрстено испитување го дискредитира исказот на вештото лице Р. Ј. - кој имал улога на т.н. втор вештак кој ги верификува добиените резултати од првиот вештак (страна 39, прв пасус од образложението на пресудата).

Во конкретниот случај, а со оглед на прибавеното известување од страна на Министерството за внатрешни работи дека вештото лице Р. Ј. повеќе не бил во работен однос во нивната институција, правилно постапил првостепениот суд кога го прифатил писмениот наод и мислење Б-1321/18, а кој наод и мислење бил потврден од вештото лице - контролор Л. В.-А., која дала свој исказ на главната расправа и истата била вкрстено испрашана. Ова дотолку повеќе што, како и погоре е наведено, изготвениот извештај од вештачење во конкретниот случај не е директен и одлучувачки основ за осудителна пресуда, односно истиот не претставува единствен доказ за вината на обвинетиот Н. А., туку е поткрепен и со други вербални и материјални докази изведени пред судот.

**Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија
Квп.КОК2.Квп.бр.8/2022 од 21.09.2021 година.**

„Законски елементи на кривичното дело Неовластено изработување, држење, посредување и тргување со оружје или распрскувачки материи по чл. 396 од КЗ, е и неговото неовластено држење, како еден од облиците на извршување на кривичното дело во случајот по својата квалификувана форма од чл. 396 ст. 2 од КЗ, што обвинетиот неспорно го извршил. Фактот дека со предметното оружје не било вршено испалување, односно не настапила штетна последица, обвинетиот не го ослободува од кривична одговорност, бидејќи со самото неовластено држење на оружјето е исполнет елементот на противправност.“

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-574/22 од 22.05.2023 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбите се неосновани.

Утврдената фактичка состојба се оспорува со жалбата на обвинетиот и се наведува дека при претрес во неговиот дом била пронајдена муниција и два пиштоли Ц. со сериски број ... калибар 9мм и пиштол Ц. со сериски број ... мод 70 кои истиот уредно ги поседувал со дозвола, и наведува дека воопшто не поседувал кусо огнено оружје марка Ц. со сериски број

.... мод 70, односно истото се наоѓало и било пронајдено во полициската станица во К., а истото било пронајдено на 20.04.2021 година во полициската станица, каде на обвинетиот работниот однос му престанал на 15.09.2020 година, за да на 17.09.2020 година истиот пријавува дека му е украдено, па оттука нејасно било како можел неовластено да држи оружје кога истото му било украдено.

Впрочем, по оценка на овој суд, правилно првостепениот суд при одлучувањето го ценел исказот на сведокот С. К. како вработен во ОВР К. од кој јасно се утврдува дека при престанок на работен однос на полициски службеник истиот е задолжен да го врати оружјето за кое се издавало и потврда за истото, а за кое при проверка на оружјето кое обвинетиот го вратил се утврдило дека серискиот број на пиштолот не одговарал со серискиот број кој го имал задолжено, овој исказ се надополнува со исказот на сведокот Б. Т. кој наведува дека кога му била дадена канцеларијата во фиоката пронашол оружје за кое нешто го известил и началникот и при проверка на истиот се утврдило дека пиштолот бил на обвинетиот М.Т.

Решителните факти по однос на сторителот на предметното кривично дело, односно дека обвинетиот кај себе држел оружје се потврдува и од материјалните докази и тоа решение бр.... од 11.09.2020 година со кое решение правилно првостепениот суд утврдил дека обвинетиот бил задолжен да се раздолжи со цела опрема заклучно со 15.09.2020 година, од потврда за привремено одземени предмети бр.... од 23.04.2021 година, било утврдено дека од домот на обвинетиот била одземена поголема количина на муниција како и пиштол марка „Ц.“ со сериски број ... калибар 9мм со рамка и пиштол марка Ц. мод 70 со сериски број ..., а од увидот во записник за пронајдени/одземени предмети бр.... од 20.04.2021 година било утврдено дека пиштолот марка „Ц.“ калибар 7,65мм мод 70 со сериски број биле пронајдени кај сведокот Б. Т. на ден 20.04.2021 година, а додека од фотодокументацијата бр.... со 21 фотографија било утврдено местото каде била пронајдена муницијата и пиштолите.

Видно, овој суд правилно го земал за утврдено и изготвеното вештачење рег.бр.... од 03.09.2021 година на МВР БЈБ Оддел за криминалистичко-технички испитувања и вештачења, со кои правилно е утврден калибарот и потеклото на оружјето, видот на муницијата како и нивната намена при извршениот претрес, со кои јасно е утврдено дека обвинетиот ги држел кај себе неовластено.

Врз основа на правилно утврдената фактичка состојба во предметот, првостепениот суд правилно го применил материјалното право-Кривичниот законик, со оглед да во дејствијата на обвинетиот М. Т., прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда се содржани сите битни елементи на кривичното дело Неовластено изработување, држење, посредување и тргување со оружје или распрскувачки материјали од член 396 став 2 в.в. со став 1 од Кривичниот законик, поради што и правилно постапил првостепениот суд кога за истото го огласил виновен како во изреката на обжалената пресуда, давајќи аргументирани причини во образложението на пресудата по однос на правната оценка на кривичното дело и кривичната одговорност на обвинетиот, кои ги прифаќа и овој суд.

**Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија
КВП2-67/23 од 13.09.2023 година.**

2.2. ГРАЃАНСКИ ПРЕДМЕТИ

„При фактичка експропријација на недвижен имот на сосопственици на имот, нема основ да се исплаќа надомест за експроприраниот имот по тужба на еден од сосопствениците, во услови кога постапката за експропријација во целост била спроведена за целиот имот, било донесено решение за експропријација за целиот имот, и притоа имотот бил исклучиво одземен од еден од сосопствениците и на истиот му бил исплатен во целост надоместот за целиот имот. Доколку тужителот смета дека му е повредено некое право со донесените одлуки од тужениот и исплатата на надоместот на еден од сосопствениците, евентуално можел да иницира постапка за надомест на штета од лицето на кое му е исплатен надомест за експроприран имот, на кој и тој евидентира како сосопственик.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-507/22 од 28.12.2022 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Според мислењето на вештото лице М-р Е. Р. П. дадено во изготвениот вешт наод и мислење од 06.06.2017 година и од 01.06.2018 година, една половина од пазарната вредност на недвижен имот - куќа и земјиште под куќа со дворно место во површина од 246 м² која се водела на поранешна парцела КП број .... КО С., а сегашни КП број .... КО Ц. 1 и КП број .... КО Ц., изнесува .... Евра или .... денари. Постапката за експропријација во целост била спроведена при што е настаната промена во катастарската евиденција, така што од поранешната КП број .... за КО С., површината е запишана како дел од КП број .... и дел од КП број ..... двете на КО Ц. и органот испатил надомест за експроприран имот. Тужителот е активно легитимиран во предметниот спор, но тужениот нема обврска за повторна исплата на надомест за фактички експроприраниот недвижен имот.

Во жалбата на тужителот се наведува дека неосновано првостепениот суд прифатил дека тужениот имал исплатено надомест за експропријација на предметниот недвижен имот во целост, па затоа не бил должен да постапи по барањето на тужителот содржано во тужбеното барање, бидејќи од мноштвото изведени докази во текот на постапката, а особено од доказот Одговор на ваше барање бр..... од 08.12.2005 година од Г. С. до тужителот, од каде произлегува и притоа се потврдуваат наводите на тужителот дека предметниот недвижен имот покрај од М. С. е експроприран и од тужителот Б. П., истиот е избришан од сопственик, односно променет е носителот на правото на сопственост, но не е изготвен акт за одземање-експропријација и не му е определен и исплатен надомест на тужителот.

Овој суд ги ценеше истакнатите жалбени наводи и за истите најде дека се неосновани.

Имено, во конкретниот случај, првостепениот суд правилно утврдил дека тужбеното барање е неосновано од причина што од доказниот материјал со кој располагал судот при одлучувањето, произлезе дека тужениот веќе исплатил надомест за предметниот експроприран имот, па тужителот не може основано да претендира на правото кое го истакнува со тужбеното барање, односно тужениот нема граѓанска обврска да го исплати бараниот паричен износ во висина од .... денари со камата према тужителот. Притоа правилно утврдил првостепениот суд дека во конкретниот случај неспорно е дека тужителот согласно приложените листови за евиденција на недвижноста во катастарскиот орган бил заведен како сопственик со дел на посед од 1/2 идеален дел, како и дека Заводот за станбено - комунално правобранителство на град С. заради изградба на северна градска магистрала (денешен булевар „А.М.“) поднел предлог за експропријација да од поранешните сопственици лицето С. М., тужителот Б. С. и С. С. се експроприра недвижноста во С. на улица „ ...“ број .... на КП број .... за КО С. во вкупна површина од ... м2, но Собранието на Г. С. на 05.12.1970 година, донело Решение број Уп-09-.... за потполна експропријација на недвижен имот - куќа во С. на улица „ ....“ број ... во површина од ... м2, и двор во површина од .... м2 или вкупно .... м2 на КП број ... за КО С. во корист на тужениот Г. С., а имотот бил исклучиво одземен од лицето М. С..

Од овие причини, и по оценка на овој суд е дека тужениот не е во обврска да исплаќа надомест за експроприраниот имот, во услови кога веќе е исплатен надомест за експроприраниот предметен имот. Со оглед на наведеното, правилно сметал првостепениот суд дека доколку тужителот смета дека му е повредено некое право со донесените одлуки и исплатата на надоместот на лицето С. М. требало евентуално да иницира постапка за надомест на штета од лицето на кое му е исплатен надомест за експроприран имот, на кој и тој евидира како еден од сопствениците.

**Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија
Рев2.бр.143/23 од 07.09.2023 година.**

„Кога во правосилна судска одлука има само задолжување за исплата на прометна цена на земјиште и нема друга престација, а притоа прометната цената не е платена за земјиштето, неможе да се смета дека сопственоста на недвижен имот - земјиштето е стекната од моментот на правосилноста на таа судска одлука и истата да претставува основ за упис на правото на сопственост во катастарските книги на недвижност, бидејќи со правосилната пресуда не е утврдено ниту право на сопственост на предметното земјиште.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-4356/21 од 02.03.2023 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Во конкретниот случај, од пресудите П.бр.4... од 12.03.1987 година и П.бр....од 24.06.1988 година, на кои се повикува тужителот, не е спорно за странките дека тужителот бил задолжен на правниот претходник на тужениот, В. И. да му ја исплати прометната цена за заземеното земјиште КП.бр....и КП.бр....КО Н.. Но со оглед дека тужителот се повикал дека со задолжувањето за исплата на прометната цена на предметното земјиште на сопственикот на земјиштето И. В., со правосилна Пресуда П.бр.... од 24.06.1988 година, а кое земјиште го владее од 1984 година, го стекнал правото на сопственост, тужителот во таа насока, не доставил докази дека прометната цена за заземеното земјиште била исплатена на правниот претходник на тужениот В. И..

Предмет на оцена на првостепениот суд, биле наводите на полномошникот на тужителот дека во услови на постоење на правосилна пресуда истата можела да биде присилно извршена, но по оцена на овој суд, првостепениот суд правилно не ги прифатил, а во насока на поставено тужбено барање за утврдување на право на сопственост по основ на Пресуда П.бр.... од 24.06.1988 година, со оглед дека тужителот се повикува дека со задолжувањето за исплата на прометната цена согласно пресудата П.бр.... се стекнал со правото на сопственост и дека тоа е купопродажна цена која тужителот му ја исплатил на правниот претходник на тужениот, но тужителот иако бил должен да го докаже овој факт дека прометната цена ја исплатил или доброволно или во извршна постапка, не го докажал. Ова и од причина што во таа постапка П.бр..... која се водела по тужба на правниот претходник на тужениот И. В., а не по тужба на тужителот, не се утврдува дека сега тужителот се стекнал со право на сопственост. Имено, тужителот бара да се утврди дека е сопственик на предметните парцели по основ на пресудата за исплата на прометна цена на КП.бр..... КО Н. и дека покојниот В. И. всушност го продал земјиштето на тужителот во постапката П.бр....., но притоа не е докажно од страна на тужителот дека оваа прометна цена е исплатена. Ова и во насока на утврдениот факт дека тужителот веќе врз основа на наведената Пресуда П.бр.... од 24.06.1988 година бил запишан како сопственик, односно носител на правото на користење на КП.бр.... КО Н. од 1999 година до 2014 година, кога истиот бил избришан и како сопственик по основ на наследно Решение е запишан правниот претходник на тужениот, неговиот татко И. Ш., па потоа тужениот врз основа на наследно решение како законски наследник на Ш. И.. Имајќи го предвид претходното, а дека тужителот го оспорил уписот на правниот претходник на тужениот И. Ш. и била поднесена тужба до Управен суд и дека со Пресуда на Управен суд У-1 бр. од 28.04.2016 година, тужбата на тужителот Г.Д. Г. АД С., против тужениот орган АКН С., за бришење на упис во катастарските книги на име Ш. И., како носител на правото на сопственост на КП.бр.... запишана во ИЛ.бр.... КО Н. е одбиена како неоснована и со Персуда на Виш Управен суд УЖ-1.бр.... од 29.03.2017 година, пресудата на Управниот суд У-1 бр.... од 28.04.2016 година е потврдена, по оцена на овој суд, правилен е заклучокот на првостепениот суд дека со наведената пресуда на која се повикува тужителот, не му е утврдено право на сопственост, туку само задолжување за исплата на прометната цена на земјиштето, како и дека тужителот бил бришан по извршениот упис по основ на оваа пресуда во катастарските книги на недвижности, а дека како сопственик по основ на наследно Решение е запишан правниот претходник на тужениот, неговиот татко И. Ш., па потоа тужениот врз основа на наследно решение како законски наследник на Ш. И..

Врз основа на претходно наведеното, неосновани се жалбените наводи дека првостепениот суд требал да го примени член 154 од Законот за сопственост и други стварни права, според кој сопственоста се стекнува во момент на правосилност на судската одлука, бидејќи судската одлука на која се повикува тужиелот како основ за успис на правото на сопственост во катастарските книги на недвижноста, освен задолжување на тужителот за исплата на прометната цена на земјиштето, нема друга престација, ниту одлука дека ова земјиште преминува во општествена сопственост, а како што наведува жалителот дека со самите парвосилни одлуки, земјиштето преминало во општествена сопственост.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Рев2.бр.165/23 од 29.06.2023 година.

„Нема основ за стекнување со право на сопственост на земјиште по основ на одржувачка во смисла на чл. 124 и чл. 125 од ЗСДСП, со изградба на објект - дивоградба на земјиште кое не е во сопственост на градителот, бидејќи истиот ниту е совесен, ниту законит држател на изградениот објект, со оглед дека истиот знаел дека земјиштето врз основа на кое е изграден објектот не е во негова сопственост, а ниту пак е истечено времето од 10 години држење на објектот како совесен и законит држател“

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-2027/20 од 16.12.2021 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Врз основа на сите изведени докази во текот на постапката правилно судот одлучил како во изреката на обжалената пресуда и го одбил тужбеното барање на тужителот со оглед дека од изведените докази јасно произлегува и правилно судот утврдил дека тужителот изградил дивоградба на земјиште кое знаел дека не е негово, што значи дека истиот не бил совесен и законит владател на истото, па поради тоа и не можел да се стекне со право на сопственост на земјиште ниту по основ на градба, ниту по основ на одршка во смисла на чл.124 и чл.125 од ЗСДСП.

Согласно чл.124 ст.2 од ЗСДСП е предвидено дека совесниот и законит држател на недвижна ствар на која друг има право на сопственост, стекнува право на сопственост на таа ствар со одржувачка по истек на време од 10 години.

Во чл.125 ст.1 од истиот закон времето потребно за одржувачка почнува да тече оној ден кога држателот стапил во владение на ствартата, а завршува со истекот на последниот ден од времето потребно за одржувачка.

Поаѓајќи од содржината на наведените законски одредби и според наоѓање на овој суд правилно првостепениот суд оценил дека во конкретниот случај не се исполнети

условите за стекнување право на сопственост на предметната недвижност по пат на одржувачка. Ова од причина што во случајов пред се не е истечено времето од 10 години држење на стварта како совесен и законит држател, потребно за стекнување на ова право. Имено, видно од тужбата, тужителот во истата наведува дека предметната недвижност ја добил во владение со склучување на Договорот за купопродажба на недвижен имот заведен дод ОДУ бр.... од 12.07.2000 година, но со овој Договор, видно од приложените докази произлегува дека тужителот не го купил и ова земјиште и знаел дека истото не влегува во купената вкупна површина од ....м2. Исто така и при вршењето трансформација на правото на користење на градежно земјиште во право на сопственост на градежно земјиште со склучувањето на договорот за трансформација од 23.01.2002 година и плаќањето на надоместот, тужителот ја купил само КП ... на КО Ц. 2 со површина од 4923 м2 и тогаш исто така од доказите произгува дека знаел дека предметното земјиште не е негово иако го владее. Имајќи предвид дека овој факт го дознал уште кога ја купил недвижноста во 2000 готовина, а истиот се потврдил и во постапката за трансформација во 2002 година, произлегува дека тужителот е несовесен и незаконит владетел на предметната недвижност, односно произлегува дека тужителот не е совесен и законит владетел на целата КП... и на 14 м2 како дел од КП ... кои биле во сопственост на тужените, а на лице место ги владеел тужителот, поради што и овој суд се согласува со образложените причини на првостепениот суд за одбивање на тужбеното барање на тужителот за стекнување право на сопственост по пат на одржувачка. Наведеното и од причина што во 2000 година ова земјиште било во општествена сопственост, а согласно чпен 29 Законот за основните сопственосни правни односи кој важел до март 2001 година, на предмет во општествена сопственост, право на сопственост не може да се стекне со одршка.

Врз основа на утврденото во фактичка состојба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога согласно одредбите од чл.124 и чл.125 од ЗСДСП ја донел обжалената пресуда и одлучил како во изреката на истата, поради што овој суд како неосновани ги оценил и жалбените наводи за погрешна примена на материјалното право.

**Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија
Рев2.бр.162/22 од 27.06.2023 година.**

„Во случај кога постојат две различни правни работи меѓу различни страни за ист предмет во врска со стекнување на правото на сопственост, само по себе не води кон апсолутна ништавност на една од двете правни работи, а со тоа и на подоцна склучениот договор за подарок да биде огласен за ништовен и да не произведува правно дејство, кога при склучувањето на договорот за подарок, поклонопримателот се потпира на запишаното во јавните книги за запишување на правата на недвижностите, односно незнаејќи дека запишаното е различно од состојбата надвор од јавните книги.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-3762/19 од 09.11.2019 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е основана.

Меѓутоа, ако се има предвид одредбата од став 2 на член 95 од ЗОО, според која ако склучување на определен договор е забранено само за едната страна, договорот ќе остане во сила ако со законот не е предвидено нешто друго за определениот случај, а страната која ја повредила законската забрана ќе ги поднесува соодветните последици, произлегува дека склучениот договор не е ништовен од аспект на барањето на законот за полноважно правно дело, бидејќи ова одредба не предвидува правна последица за еден договор чие склучување и е забрането само на едната страна.

Во таа смисла, за второтужената како договорна страна на склучениот Договорот за подарок на недвижен имот заверен под ОДУ бр.... на ден 21.10.2015 година пред нотар Р. С. од С., не може да се заклучи дека истата е незаконит, односно несовесен стекнувач на наведениот недвижен имот, како и дека го склучила ова правно дело спротивно на моралот и добрите обичаи, па стекнатото право врз основа на овој договор да и биде одземено од причина што согласно оваа законска одредба, второтужената се стекнала со предметниот недвижен имот на совесен и законит начин, истата не знаела и не била во обврска да знае дека во однос на правната работа за која го склучила предметниот договор за подарок постојат правни пречки, дотолку повеќе што можела да верува во запишаното во јавните книги на недвижности каде недвижниот имот предмет на склучениот договор за подарок евидира на име на првотужениот како поколонодавател и дотолку повеќе што истата не знаела и не можела да знае дека недвижноста предмет на склучениот договор за подарок ја владееат сега тужителите и дека од тој аспект договорот не може да се реализира, а особено со оглед на околноста дека не е утврдено дека второтужената била во некакви релации со тужителите, односно нивните правни претходници за да знае за постоењето на ваквото право на тужителите во поглед на правната работа која била предмет на склучениот договор за подарок и од тој аспект согласно став 2 од член 95 од ЗОО, договорот како таков може да остане во сила, а страната која ја повредила законската забрана ќе ги поднесува соодветните правни последици, дотолку повеќе што по однос на другата договорна страна законот дава правна заштита и договорот како таков останува во сила.

Ако се има предвид дека во конкретниот случај, постојат две различни правни работи меѓу различни страни по однос на ист предмет, во врска со стекнувањето на право на сопственост, а имено дека тужителите како владетели на предметниот недвижен имот претендираат да овој недвижен имот кој и покрај тоа што по однос на истиот постојат два извршни наслови судски порамнувања од 1968 и 1987 година, дека до упис на сопственост на спорната недвижност не дошло, по што оваа недвижност била упишана само во сопственост на правниот претходник на првотужениот а не и во сопственост на правните претходници на тужителите, а дека кога починале правните претходници на тужителите за истите се водени оставински постапки во кои како законски наследници се јавиле сега тужителите на недвижностите и движните ствари на своите правни претходници, меѓутоа, не и на спорната недвижност, бидејќи истата не била упишана на нивните претходници како нивна сопственост, а дека од друга страна правниот претходник на првотужениот сега покојниот С., сите судски одлуки ги спровел во катастарската евиденција и дека по неговата смрт по спроведување на оставинската постапка, истата недвижност КП.бр.... евидентирана во ИЛ.бр.... за КО Ш., била предмет на оставината на С. од причина што сопственоста врз ова

недвижност во оној дел во кој ја поседувал ја спровел и упишал во јавните книги на недвижности, па така првотужениот ја наследил, со што на законит начин се стекнал со истата, произлегува дека во однос на правото на сопственост, во поглед на постоењето на ваквите две различни правни работи меѓу различни страни, по однос на ист предмет, а во врска со стекнувањето на право на сопственост, само по себе не води кон апсолутна ништавност на една од таквите две правни работи, поради што предметниот договор за подарок не може да биде ништовен во оној дел за кој тужителите бараат да биде огласен за ништовен и дека во тој дел истиот не произведува правно дејство, па следствено на тоа да се утврди дека истиот тој имот претставува оставина на правниот претходник на тужителите, покојниот С. Ѓ., дотолку повеќе што неевидентирањето на недвижноста во јавните книги на недвижности како сопственост на тужителите, е нивен пропуст, односно пропуст на нивните правни претходници.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Рев2.бр.83/23 од 05.04.2023 година.

„При склучување на преддоговор за купопродажба и притоа исплатен капар, примачот на капар врз основа на преддоговорот, односно правниот следбеник на истиот должен е да го врати само исплатениот капар, во ситуација кога главниот договор за купопродажба не бил склучен по вина и на продавачот кој го примил капарот и на купувачите, односно кога на двете страни има одговорност за неисполнување на договорот, и при тоа неможе да бидат применети договорните одредби за капар од чл. 72 ст. 1 од ЗОО да се враќа удвоен капар.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-1727/20 од 28.10.2021 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Наведеното судот утврдил дека било неспорно помеѓу странките, а дека спорно во конкретниот случај е која од договорните страни во предметниот склучен преддоговор од 06.07.2007 годин била одговорна за неизвршување на преддоговорот и не склучување на главен договор за купопродажба, односно дали тужителот кој бил во својство на продавач или тужените во својство на купувачи.

Од изведените докази во текот на постапката, а посебно од извршениот увид во склучениот преддоговор од 06.07.2007 година судот утврдил дека договорните страни се обврзуваат откако сега тужителот кој бил во својство на продавач ќе се евидентира како сопственик на предметниот недвижен имот да се склучи главен договор за купопродажба, а со кој договор продавачот им гарантира на купувачите дека постапката за деекспропријација на недвижноста ќе се заврши во рок од 6 до 8 месеци од склучувањето на преддоговорот по што ќе биде склучен главен договор за купопродажба односно заклучно со ден 06.03.2008 година.

Првостепениот суд утврдил дека тужителот во својство на продвач не го исполнил договореното од член 7 од преддоговорот за купопродажба од 06.07.2007 година и не извршил деекспропријација на недвижниот имот во предвидениот рок од 6-8 месеци од денот на потпишување на преддоговорот, туку во катастарот се запишал како сосопственик на имотот заедно со други физички и правни лица врз основа на решение на Министерството за финансии, Управа за имотно правни работи, Одделение во општина Ч.-С. дури по протек на двеипол години од потпишувањето на преддоговорот односно на ден 19.02.2010 година со Решение број ДН.бр. 1.... Од тука произлегува дека во конкретниот случај правилно првостепениот суд оценил дека исполнети се законските претпоставки од член 72 став 2 од ЗОО бидејќи како резултат на тоа што тужителот се евидирал како сопственик на предметниот недвижен имот на ден 19.02.2010 година односно покасно од тоа што гарантирал во преддоговорот дека ќе се евидентира во рок од 6 до 8 месеци од склучувањето на преддоговорот или заклучно со ден 06.03.2008 година истиот има одговорност за неизвршување на договорот и согласно истиот член од законот тужените во својство на купувачи можеле да бараат извршување на договорот ако тоа е уште возможно или да бараат надомест на штета и враќање на капарот.

Од друга страна пак, и тужените во својство на купувачи иако биле свесни дека тужителот не го почитувал преддоговорот по однос на рокот за склучувањето на договорот или за извршување на договорот, истите не се повикале на член 72 став 2 од ЗОО со цел да бараат извршување на договорот ако тоа е уште возможно или да бараат надомест на штета и враќање на капарот или да бараат враќање на удвоен капар. Тоа не го сториле и по добиените известувања од 26.04.2011 година каде тужителот ги повикува да склучуваат главен договор.

Поаѓајќи од наведеното дека тужените не реагирале и после поминати четири години од склучувањето на преддоговорот и според овој суд правилно првостепениот суд оценил дека наведеното се смета дека истите се согласни да предметниот договор да не биде склучен на што произлегува одговорност и кај тужените за неизвршување на договорот а согласно чл.72 став 1 од ЗОО, односно оттука произлегува дека во конкретниот случај и тужителот во својство на продавач и тужените во својство на купувачи имале одговорност за неисполнување на договорот, а од друга страна во овој член од законот нема одредби што ќе се случи ако и двете страни се одговорни за неисполнување на договорот, па во оваа смисла и според наоѓање на овој суд правилно првостепениот суд сметал дека во овој случај нема да дојдат до израз договорните одредби за капарот што значи дека страната кој го добила капарот треба да го врати и тоа само капарот, а не да враќа и удвоен капар.

**Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија
Рев2.бр.93/22 од 23.05.2023 година.**

2.3. ТРГОВСКИ СПОРОВИ

„Во стечајна постапка над стечаен должник, врз основа на склучен договор за залог заверен пред нотар - извршна исправа, банката се стекнува со својство на разлачен доверител, кога договорот за залог е склучени во форма на нотарски акт со извршна клаузула и запишан во имотен лист, потпишан од заложниот должник со дадена согласност за склучување на договорот и запишување на правото во јавните книги, а побарувањето од склучениот договор како извршна исправа сеуште постои во смисла на чл. 91 ст. 3 од Законот за стечај.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-618/23 од 10.05.2023 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Согласно чл.128 ст.1 од Законот за стечај, доверителите кои имаат заложно право или право на одвоено намирување на некој предмет или право што се запишани во јавни книги имаат право на одвоено намирување на тој предмет или право според закон.

Првостепената пресуда содржи доволно образложени причини за решителните факти, со кои причини овој суд во целост се согласува и ги прифаќа. Имено, правилно прифатил првостепениот суд од изведените докази во текот на постапката и тоа ОДУ бр. ... од 18.01.2018 година на Нотар Е. П. од С. и ОДУ бр.... од 11.04.2012 година дека сега тужениот Н. Б. АД С. има својство на разлачен доверител на предметниот недвижен имот опишан во горенаведените договори, бидејќи истите се склучени во форма на нотарски акт со извршна клаузула и се запишани во лист за предбележување на градба број .... за КО К. В. 1, а во истите договори се потпишал и самиот тужител кој во својство на заложен должник дал согласност за склучување на истиот договор и за запишување на правото во јавни книги.

При ваква состојба кога е неспорно дека тужениот Н. Б. АД С. има право на одвоено намирување врз основа на извршна исправа, за да му се оспорува неговото право на одвоено намирување, тужителот треба да докаже дека побарувањето од извршната исправа престанало, односно дека повеќе не постои како во чл.91 став 3 од ЗС.

Имено, по оценка на овој суд правилно прифатил првостепениот суд дека во конкретниот случај оваа околност тужителот во текот на постапката не ја докажа поради што и по оценка на овој суд правилно првостепениот суд одлучил кога го одбил тужбеното барање на тужителот како неосновано.

Со склучување на погоре цитираните нотарски акти тужениот како банка се стекнува со приоритет во намирување на своето побарување со воспоставување на хипотека врз недвижен имот во сопственост на тужителот доколку некој од доверителите претходно го

немал обезбедено неговото побарување, така што тужениот како банка единствено со овие договори стекнува привилегирана положба во однос на останатите доверители со необезбедено побарување, но тужителот кон својата тужба не приложува ниту еден доказ дека овие два нотарски акти се склучени со цел да се оштетат другите доверители во случај на стечај. Напротив обезбедувањето на паричното побарување на Банката како кредитодавател не претставува невообичаена деловна пракса и не излегува надвор од рамките на редовното работење на банките како финансиски институции. Обезбедувањето на паричното побарување обезбедува приоритет во наплатата на истото во однос на другите доверители на должникот и како такво по својата природа не може да доведе до побивање на правното дејствие доколку не е врзано со субјективен однос на договорните страни насочени кон свесно и намерно оштетување на другите доверители со доведување во неповолна положба. Такво нешто не постои и ниту еден доказ кон тужбата не укажува на такво нешто.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Рев1.бр.120/2023 од 06.09.2023 година.

„Во случај кога во јавен оглас за продажба на деловен простор не е објавено дека постигнатата крајна цена е без вклучен ДДВ, и аукцијата е спроведена во целост, согласно член 19 став 1 точка 4 од ЗДДВ, постигнатата крајна цена претставува бруто износ, која ги опфаќа даночната основа и данокот на додадена вредност.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-854/22 од 20.10.2022 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

При одлучување како во изреката првостепениот суд посебно се раководел од фактот дека во ваквата јавна објава, тужителот не потенцирал дека почетната цена не го вклучува данокот на додадена вредност, а се раководел согласно одредбите од Законот за продажба и давање под закуп на деловните згради и деловните простории на РМ, Уставот на РСМ и Европската конвенција за човекови права, според кои секој учесник на објава за електронско јавно наддавање мора однапред да биде запознаен и да ги знае условите под кои учествува на огласот, па постапувањето на тужителот на начин што по завршување на целата постапка за продажба предвидена со одредбите на цитираниот закон и по враќањето на банкарската гаранција на тужениот на 27.07.2018 година, издал фактура во која на постигнатата и исплатената купопродажна цена дополнително пресметал и данок на додадена вредност, според оценка на првостепениот суд претставува ретроактивна измена на објавените услови за продажба на предметниот недвижен имот и постапување спротивно на член 52 став 4 од Уставот на РСМ и начелото на правна сигурност и начелото на владеењето на правото утврдено во член 8 став 1 точка 3 од Уставот на РСМ и преамбулата на Европската конвенција за човекови права.

Ценејќи ја правната вредност на анализираниот договор, во врска со погоре изнесените причини за донесувањето на обжалената пресуда и за овој суд е неспорно дека вкупната купопродажна цена, што е утврдена во постапката за продажба спроведена согласно одредбите од Законот за продажба и давање под закуп на деловните згради и деловните простории на РМ, а што на ден 23.07.2018 година била во целост исплатена од страна на тужениот, е купопродажна цена утврдена во бруто износ во кој е вклучен и 18 % ДДВ, а кое нешто според судот го потврдил и самиот тужител, наведувајќи дека во член 4 став 1 од договорот, е наведено дека износот од 7.084.130,00 денари е впрочем вкупна купопродажна цена.

Од таа причина, тужителот согласно член 6 од договорот, требало да изготви фактура за продажба на предметниот недвижен имот согласно вкупно постигнатата цена на електронското јавно наддавање, претходно утврдена во член 4 од договорот, во која фактура ќе биде пресметан данокот на додадена вредност на начин што постигнатата цена на јавна лицитација ќе ја подели со 1.18. Во член 6 од договорот, не било наведено дека тужителот ќе изготви фактура во која постигнатата цена ќе биде даночна основа за пресметка на 18 % данок на додадена вредност, па оттука неосновано е поврзувањето на содржината на член 6 од договорот со одредбата од член 19 став 1 точка 4 од ЗДДВ.

При разрешувањето на отвореното правно прашање, судот ги ценел Мислењето бр.... од 04.08.2011 година дадено од страна на Управата за јавни приходи Генерална дирекција, Сектор за услуги на даночни обврзници и даноци и Мислењето бр..... од 17.04.2008 година на Министерството за финансии, согласно кои јасно е дадена насоката како се применуваат одредбите од Законот за данокот на додадена вредност во случај кога во јавниот оглас не е објавено дека постигнатата крајна цена е без вклучен ДДВ. Согласно овие мислења на финансиските институции што се грижат за правилна примена на даночните закони, како и согласно член 19 став 1 точка 4 од ЗДДВ, за промет остварен по пат на лицитација, даночна основа претставува постигнатата крајна цена, но доколку во јавниот оглас не е објавено дека постигнатата крајна цена е без ДДВ, постигнатата крајна цена претставува бруто износ, која ги опфаќа даночната основа и данокот на додадена вредност.

„Предлог за издавање на привремена мерка за евентуални побарувања во врска со склучен договор кој е еднострано раскинат, може да се насочи само кон договорната страна во тој договор кој го раскинал договорот, односно доверителот треба да го стори веројатно своето побарување спрема субјектот кон кое е насочено побарувањето, а не кон трето лице со кое нема никаков облигационо - правен однос.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-500/23 од 04.05.2023 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Имено, по извршениот увид во списите на предметот и доставените докази кон истиот, притоа имајќи ги предвид наводите на доверителот дадени во предлогот за

привремена мерка и во одговорот на истиот од страна на полномошникот на должникот како и во останатите доставени докази, овој суд наоѓа дека првостепениот суд правилно утврдил дека предлогот на доверителот за обезбедување со издавање на привремена мерка е неоснован.

Овој суд, наоѓа дека првостепениот суд за основано нашол дека во конкретниот случај случај не е исполнет ниту еден услов во одредбите од ЗОП, бидејќи како што и утврдил судот дека во овој случај Р.Т.Д С. не е договорна страна на Договорот за отстапување на права за телевизиско емитување заверен кај доверителот под бр.... , склучен на 12.11.2020 година во Б. со кој договор Г. П. Б. на доверителот му ги отстапил правата за ексклузивно телевизиско емитување на програмата на должникот и тоа за емисиите ... преку терестријален пат, исклучиво на територијата на РСМ за период од Ноември 2020 година до Септември 2024 година. Меѓутоа, правниот субјект Г. П. Б. на 18.11.2022 година со Допис бр.... пратен до К. С., еднострано го раскинал Договор за отстапување на права за телевизиско емитување заверен кај доверителот под бр. ... и по однос на истиот доверителот има спор против договорната страна во тој договор Г. П..

Оттука, по оценка на овој суд, првостепениот суд основано утврдил дека во конкретниот случај сега доверителот евентуалните побарувања во врска со погоренаведениот договор еднострано раскинат од Г. П., може да ги насочи кон договорната страна во тој договор, а тоа е Г. П, против кој веќе имал и поведено постапка пред С. суд во Б. заведен спор под број П.бр. во кој спор сега доверителот таму тужител, барал да се утврди дека Договорот за отстапување на права за телевизиско емитување бр. ... од 12.11.2020 година е на сила и произведува правно дејство, што значи дека доверителот требало да го стори веројатно своето побарување спрема субјектот кон кое е насочено побарувањето, односно кон Г. П., а не кон трето лице со кое нема никаков облигационо - правен однос.

Неоснованоста на ваквите наводи произлегува од целокупната доказна целина, од каде првостепениот суд правилно утврдил дека предлогот на доверителот за дозволување на привремена мерка е неоснован. Ова од причина, како што е видно од списите на предметот и утврденото од страна на првостепениот суд, дека должникот Т. С. своето право на емитување на трите емисии во продукција на Г. П. Б. го стекнал врз основа на посебен договор склучен со Г. П. на ден 14.12.2022 година, еден месец по раскилот на договорот склучен помеѓу доверителот К. С. и Г. П., во кој раскинат договор сега должникот Т. С. не е договорна страна, што наведува на правилен заклучок на првостепениот суд дека доверителот во овој случај не ја докажал веројатноста на своето побарување, ниту пак опасноста дека остварувањето на побарувањето ќе се осуети или значително отежни, со оглед на фактот да од страна на Г. П. му бил еднострано раскинат договорот и истиот повеќе немал право да врши емитување на предметните емисии.

„Банкарската гаранција како инструмент за обезбедување на навремено и квалитетно исполнување на предметот на обврската не може да се наплати во услови кога дошло до целосна реализација на договорот кој не бил раскинат, и при тоа бил склучен и анекс на договорот со кој бил пролонгиран рокот за испорака на договореното. Тоа што со анексот рокот е пролонгиран по наплатата на гаранцијата, како што е констатирано во анексот, не упатува на основаност на наплата на гаранцијата, ниту пак претставува изјава

на воља на тужителот дека нема да бара поврат на така наплатената гаранција. Со доброволно пролонгирање на рокот на испорака договорено со анексот, предизвикано е отпаѓање на основот по кој е наплатена гаранцијата, па по тој основ дошло до зголемување на имотот на тужениот кое е во корелација со намалување на имотот на тужителот во висина на износот на наплатената банкарска гаранција.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-154/23 од 27.04.2023 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е основана.

Неспорно е и дека тужителот по потпишување на договорот и доставување на гаранцијата, започнал да врши испорака на стоката - предмет на набавката. Меѓутоа исто така, неспорно е дека тужителот не го запазил крајниот рок за испорака на целата количина на стока - предмет на набавка, односно задоцнил, па се наметнува прашањето дали тоа доцнење има основ за активирање и наплата на депонираната банкарската гаранција, во услови кога рокот на извршување на договореното доброволно, дополнително бил пролонгиран со Анекс, а договорот не е раскинат, напротив целосно е реализиран. Неспорно е дека тужителот ја испорачал целата количина на стока, со што ги исполнил во целост обврските по договорот, дотолку повеќе што е склучен и анекс на истиот и дадена е нова гаранција. Неспорно е и тоа дека тужениот согласно чл.10 од Договорот прифаќајќи ја во целост испорачаната стока согласно договорот, не наплатил договорна казна за ненавремено исполнување на договорот со што прифатил исполнување на обврската на тужителот во договорениот рок.

По оценка на овој суд, банкарската гаранција како инструмент за обезбедување на навремено и квалитетно исполнување на предметот на обврската не може да се наплати во услови кога дошло до целосна реализација на договорот. Тужениот немал никакви забелешки при приемот на предметот на договорот, договорот во целост се реализирал а доколку сметал дека испораката е ненавремена, во Договорот во чл. 10 странките предвиделе наплата на договорна казна во висина од 0,1% од вкупната неиспорачана вредност на договорот со ДДВ, но не повеќе од 5% од вкупната вредност на овој договор со ДДВ.

Со склучување на Анексот дошло до доброволно пролонгирање на рокот на дополнителни 90 дена, сметано од 30.01.2015 година. Имено, со тоа што рокот е пролонгиран по наплатата на гаранцијата како што е констатирано во анексот, не упатува на основаност на наплата на истата, ниту пак претставува изјава на воља на тужителот дека нема да бара поврат на така наплатената гаранција. Тужениот ја наплатил гаранцијата поради ненавремена испорака на стоките предмет на набавката, меѓутоа со доброволно пролонгирање на рокот на испорака (до 30.04.2015 година) предизвикал отпаѓање на основот по кој е наплатена истата, па по тој основ дошло до зголемување на имотот на тужениот кое е во корелација со намалување на имотот на тужителот во висина на износот на наплатената банкарска гаранција.

Предвид цитираните законски одредби и претходно наведеното, овој суд наоѓа дека во конкретната ситуација примена наоѓа одредбата од чл.199 ст.3 од ЗОО, односно со

наплата на банкарската гаранција од тужениот дошло до зголемување на имотот на тужениот и намалување на имотот на тужителот, а обврската за враќање на така стекнатото настанува и кога нешто ќе се прими со оглед на основот што не се остварил или кој подоцна отпаднал. Во конкретниот случај, склучувањето на Анексот и пролонгирање на рокот продуцирало отпаѓање на основот.

Ова дотолку повеќе што тужениот ја активирал гаранцијата повикувајќи се на ненавремено исполнување на договореното, за да веднаш потоа склучи анекс на договор со кој го пролонгира рокот за исполнувањето, без притоа да се раскине договорот, кој пак во целост е реализиран, односно тужителот ги испорачал во целост договорените количини на стоки, а тужениот воопшто немал забелешки на квалитетот на извршувањето на договореното. Сето наведено е спротивно на интенцијата на законодавецот кога ги нормирал однесувањата на договарачите при предвидени рокови кои не се почитуваат и наплатата на гаранцијата која се реализирала по тој основ, а договорот да бил раскинат.

„Кога постои судир, меѓу извршна судска одлука и она што е запишано во јавната книга за запишување на недвижностите, запишаното во јавните книги има поголемо дејство од судската одлука, во услови кога имотот кој бил во стечајната маса на тужениот истиот го запишал во јавната книга врз основа на судска одлука, со добра верба и бил совесен при тоа запишување. Тужителот имал право врз основа на правосилна одлука да побара запишување на правото во јавната книга или со излачна тужба да бара издвојување на имотот од стечајната маса на тужениот, но како тоа не го сторил, а тужениот веќе го запишал правото на сопственост на недвижноста врз основа судска одлука, тужителот не може со успех да бара да се запише како сопственик на недвижноста врз основа на одлука на судот.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-379/23 од 06.04.2023 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Тужителот поради тоа што останале незапишани етажите на објектите бр.1 и бр.3 поднел барање за утврдување на правен статус на бесправен објект па Основниот суд С. 2 С. донел решение ВПП бр.... од 02.09.2015 година со кое се усвојува предлогот и се утврдува правен статус на објект во стечајна постапка на име на стечајниот должник ДППУ С. Д. ДООЕЛ С. во стечај, меѓутоа ова право тужителот не можел да го запише, а Агенцијата за катастар на недвижности на РМ донела потврда за одбивање на пријавата за запишување на промена во катастарот поради несоодветност на податоците бр.... од 19.09.2005 година со образложение дека за истата недвижност има и друго решение на Основниот суд С. 2 С. ВПП бр... заедно со геодетски елаборат доставено до Агенцијата на 16.06.2015 година и заведено под број ....

Имено, врз основа на правосилно решение ВПП бр.... од 26.06.2014 година, правосилно од 30.06.2014 година, тужениот прв го запишал своето право на сопственост на недвижниот имот предмет на тужбеното барање врз основа на правосилно решение

донесено во постапка пропишана со Законот за заклучување на стечајните постапки отворени согласно со Законот за присилно порамнување (Сл. весник на РМ бр.12/14).

Тужителот во моментот на поднесување на предлогот од страна на тужениот за утврдување на правен статус на бесправен објект во стечајна постапка до надлежниот суд, каде во тој момент веќе било донесено решение за продолжување на стечајната постапка, немал започнато постапка за утврдување излачно право, сопственички спор и слично за предметниот недвижен имот и тоа не е прибележано во имотниот лист. Поради тоа, за стекнатото право врз основа на ова правосилно решение ВПП ... тужителот не може во оваа постапка да бара упис на негово право во јавната книга, а имајќи го предвид чл.155 ст.2 од Законот за сопственост и други стварни права.

Во смисла на цитираните одредби од Законот за сопственост и други стварни права тужителот имал право врз основа на решението И бр.... од 25.11.1999 година по неговата правосилност да побара запишување на правото во јавната книга или со излачна тужба да бара издвојување на имотот од стечајната маса на тужениот, но тоа не го сторил, меѓутоа откако тужениот веќе го запишал правото на сопственост на недвижноста врз основа на решението ВПП ... тужителот не може со успех да бара да се запише како сопственик врз основа на одлуката на судот. Тужениот прв го запишал своето право на сопственост на недвижноста, исто така врз основа на одлука на судот - правосилно решение на Основниот суд С. 2 С. ВПП ... донесено во постапка за утврдување на правен статус на бесправен објект во стечајна постапка поведена од стечајниот управник за имотот кој го преземал стечајниот управник и за кој тужителот немал поведено постапка за утврдување на правен статус на бесправен објект, не се воделе постапки по сопственички тужби или тужби за излачување на објектот. Во оваа смисла тужениот во добра верба го запишал своето право, а имајќи предвид дека за тој имот кој бил во стечајната маса на тужениот, тужителот немал пријавено различно право, немал поведено сопственички тужби или тужби за излачување на објектот, па тужениот преку стечајниот управник во постапка предвидена со закон го запишал своето право и како таков тужениот е појак во правото, а тужителот повеќе не може со успех да се спротивстави на неговото веќе стекнато и запишано право на сопственост во јавната книга.

Во конкретниов случај, постои судир, односно несогласување меѓу извршната судска одлука и она што е запишано во јавната книга за запишување на недвижностите. Законот во овој случај застанал на стојалиштето дека запишаното во јавните книги има поголемо дејство од судската одлука на тужителот, но под услов сопственикот чие право е запишано во јавната книга тоа го сторил, односно да го запишал со добра верба и да бил совесен при тоа запишување, како што е направено од страна на тужениот, кој, исто така, својата сопственост претходно ја запишал врз основа на судска одлука. Овде законодавецот му дава предност на запишаното во јавната книга, потпирајќи се на начелото на верба во јавната книга, а во смисла на член 150 од ЗСДСП.

**Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија
Рев1.бр. 92/23 од 21.09.2023 година.**

2.4. РАБОТНИ СПОРОВИ

„Трансформацијата на работниот однос од определено на неопределено време се спроведува во постапка, во која е потребно писмено барање на тужителот за трансформација на работниот однос од определено во неопределено време, во кое е јасно изразена волја на тужителот да му се трансформира работниот однос од определено во неопределено време во смисла на чл. 46 од ЗРО. Без вакво писмено барање, според судот не може работодавачот, сега тужениот по автоматизам да постапува.“

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ-2648/21 од 07.06.2022 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Во конкретниот случај, предмет на спорот е трансформација на работен однос, како и поништување на Решението за престанок на важноста на договорот за вработување на определено време.

Трансформацијата на работниот однос од определено на неопределено време се спроведува во постапка, во која е потребно писмено барање на тужителот за трансформација на работниот однос од определено во неопределено време, во кое е јасно изразена волја на тужителот да му се трансформира работниот однос од определено во неопределено време. Без вакво писмено барање, според судот не може работодавачот, сега тужениот по автоматизам да постапува.

Согласно чл.46 ст.1 од ЗРО, договорот за вработување може да се склучи на определено време за вршење на исти работи со прекин или без прекин до 5 години, согласно ст.2 од истиот член, договор за вработување на определено време за замена на привремено отсутен работник може да се склучи до враќање на привремено отсутниот работник, според ст.3 од иситот член, работниот однос заснован со договор за вработување на определено време, освен договорот за вработување за вршење на сезонска работа, се трансформира во работен однос на неопределено време, ако работникот продолжи да работи по истекот на рокот од став 1 на овој член, под услови и на начин утврдени со закон. Согласно став 4 од истиот член, по исклучок работниот однос заснован со договор за вработување на определено време може да се трансформира во работен однос на неопределено време пред истекот на рокот од став 1 на овој член, ако работникот работи повеќе од две години на работно место кое е ослободено по основ на пензионирање или други основи и за кое се обезбедени финансиски средства, доколку работодавачот утврди дека има трајна потреба од работникот, под услови и на начин утврдени со закон.

Имено, во текот на траењето на работниот однос тужителот до тужениот не доставил писмено барање за трансформација на работен однос од определено време во работен

однос на неопределено време, со што јасно не изразил волја за трансформација на работниот однос од определено во неопределено време, ниту докажал дека ги исполнува условите од цитираната законска одредба од чл.46 ст.4 од ЗРО за трансформација на работниот однос односно дека работи повеќе од две години на работно место кое е ослободено по основ на пензионирање или други основи и за кое се обезбедени финансиски средства, како дека тужениот имал трајна потреба од работник.

Единствени докази кои ги поднел тужителот и на кои го заснова своето тужбено барање се решението од 13.09.2018 година, решението и од 20.08.2019 година, 14.08.2020 година, од кои решенија не произлегува дека тужителот работел на работно место ослободено по основ на пензионирање, ниту дека се обезбедени финанси средства, како дека тужениот имал трајна потреба од работник. Јавниот оглас за вработување на определено време на наставници во 2020/2021 година, Одлуката избор за засновање на работен однос на определено време од 17.02.2021 година се однесуваат на постапка и засновање на работен однос на определено време кај тужениот, но од тие докази не произлегува дека се обезбедени финансиски средства за вработување на неопределено работно време и дека тужениот имал трајна потреба од работник.

„Прекршен е работниот ред и дисциплина, односно неисполнување на обврски по чл. 73 А став 1, алинеја 1, 3, 14, 15 и 25 и чл. 30 ст.3 и 6 од Законот за Царинска управа, кога од страна на царински работник е извршен делумен преглед на патници, а личниот претрес бил извршен без присуство на уште еден царински службеник и без изработување на записник кој би го потпишал и патникот. Профилот Случајна селекција не се употребува за преглед на патници, туку се применува единствено за детален преглед на 2% возила, камиони и автобуси, но не и за делумен преглед на патници.“

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ-1260/22 од 09.02.2023 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Имено, во конкретниот случај првостепениот суд правилно утврдил дека тужителот С. К. одлучил да изврши преглед на патникот А. С., кој се јавил на излез од државата, а поради сомнително однесување, при што истото било сторено во посебна просторија, каде патникот бил однесен од страна на тужителот. Од доставените докази произлегува дека профилот Случајна селекција не се употребува за преглед на патници, туку се применува единствено за детален преглед на 2% возила, камиони и автобуси, а не и за делумен преглед на патници. Согласно Упатството за вршење селективни контроли во царинското работење бр.01-010464/14-0004 од 04.07.2016 година, а кое било важечко во спорниот период не е предвиден делумен преглед врз патници, туку само личен претрес во посебна просторија, во присуство на најмалку двајца царински службеници и детален физички преглед кој го вршат царински службеници од ист пол како лицето кое се прегледува. Тоа е предвидено и во одредбата на чл.30 од Законот за Царинска управа, според кој е утврдено дека личниот

претрес бил извршен без присуство на уште еден царински службеник и без изработување на записник кој би го потпишал и патникот. Во поткрепа на ова се и наводите на сослушаниот сведок Г. М. од К., кој на спорниот датум 31.05.2018 година бил водич на смена и кој изјавил дека од страна на тужителот не бил известен дека ќе прави таков вид на преглед, поради сомневање за носење на девизи, при што појаснил дека профилот на случајна селекција не може да се примени кога постои сомневање за поседување на девизи. Од исказот на сведокот Е. Т. од К., шеф на Царинска испостава кај второтужениот, првостепениот суд правилно утврдил дека делумниот преглед опфаќа интервјуирање на патникот и истиот се врши на самата точка каде што се наоѓа патникот, каде патникот на пулт го изнесува и става својот багаж. За разлика од ова, како што навел овој сведок, деталниот предглед се врши во посебна просторија, бидејќи при овој преглед патникот треба детално да се прегледа, односно се бара од патникот истиот да се соблече со цел да се види дали има нешто скриено по телото.

Имајќи го во предвид наведеното, сите изведени материјални и вербални докази односно околноста дека тужителот ги прекршил работниот ред и дисциплина или неисполнување на обврските по чл. 73 А став 1, алинеја 1,3,14,15 и 25 и чл. 30 ст.3 и 6 од Законот за царинска управа на начин што постапил спротивно на чл. 58 ст.1 алинеја 1 и 9 од Законот за царинска управа, т.10 од Правилата за ред и дисциплина во Царинската управа, чл. 5 од Кодексот на однесување на царинските службеници, дел V.2.2 од Упатството за вршење на селективни контроли во царинското работење точка 56, број 01-010464/14-0004 од 04.07.2016 година, за што му била утврдена одговорност и изречена парична казна, првостепениот суд правилно утврдил дека тужителот не успеал да го докаже тужбеното барање со кое бара да се поништат одлуката број 04-47/2 од 21.01.2019 година на првотужениот Агенција за администрација на РМ и решението број 04-081076/18-0016 од 31.11.2018 година на второтужениот Царинска управа на РСМ како незаконити, па правилно постапил кога го одбил тужбеното барање како неосновано.

„Како битен услов за утврдување на вознемирување на работно место - мобинг, за да може да се утврди дали има вознемирување, потребно е да биде запазена постапката за заштита од вознемирување на работно место, односно потребно е да биде поднесено писмено предупредување до лицето кое врши вознемирување по однос на видот во што се состои и предлог од вознемируваното лице како вознемирувањето да престане со можност и преку посредник предложен од лицето врз кое се врши вознемирувањето.“

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ-46/22 од 21.06.2023 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Исто така, согласно чл.18 од Законот за заштита од вознемирување на работно место предвидува дека Вработениот или лицето ангажирано со договор кој учествува во работата кај работодавачот, кој смета дека е изложено на вознемирување, пред поднесувањето на тужба пред надлежен суд поднесува писмено барање за заштита од вознемирување на

работно место до работодавачот, согласно со овој закон. (2) Вработениот кој смета дека е изложен на вознемирување од страна на работодавен орган во правното лице или физичко лице како работодавач, може да поднесе тужба пред надлежниот суд по претходното писмено предупредување до вршителот на вознемирувањето, без претходна постапка за заштита од вознемирување на работно место кај работодавачот.

По наоѓање на овој суд, правилно првостепениот суд постапил кога прифатил дека не преставува елемент на психичко вознемирување од страна на прво тужената К. Н. во поглед на околноста на извршување на работни задачи на тужителот каде истиот бил доцент по предметот Сценски движења и танци, а прво тужената како професор ја прекинала комуникацијата, го игнорирала, не му давала работни задачи часови, го навредувала пред колегите и студентите за неквалитет, а со цел да му престане работниот однос на факултетот. Ова дотолку повеќе што според состојбата на списите во предметот нема одлука дека на сега тужителот му е престанат работниот однос по ниту еден основ.

Во оваа насока е и исказот на второ тужената од кој произлегува дека по поднесеното барање таа обавила разговор со прво тужената по однос на изнесеното во барањето за вознемирување и кога се запознала со изнесеното и законските прописи упатила известување до тужителот најпрво посочувајќи му дека не ја запазил постапката пред работодавачот поврзана со било каков тип на вознемирување бидејќи немал доставено предупредување до прво тужената во кое ќе и предочи дека врз него врши психичко вознемирување, во што истото се состои и кој е неговиот предлог вознемирувањето да престане со можност и преку посредници од кои еден ќе биде по негов избор.

Водејќи се од горе наведената состојба како и од цитираните одредби, произлегува дека во конкретниот случај ниту се исполнети условите за да може да стане збор за вознемирување на работно место, а ниту од страната на тужителот е запазена постапката за заштита од вознемирување на работно место предвидена во цитираните законски одредби, а во смисла на тоа што према тужените нема поднесено предупредување по однос на видот и елементите на вознемирувањето како задолжително дејствие и начинот на престанок на вознемирувањето, туку се насочил кон директно поднесување на барање за заштита од вознемирување-мобинг само према првотужената.

Ова дотолку повеќе што, на тужителот му била дадена можност да присуствува на состаноците на ННУС и останатите, дури и со одложување состаноци за да се обезбеди негово присуство, на кои би имал можност да го поткрепи барањето за заштита од вознемирување, детално образложи и да ја оствари заштитата од вознемирување како и да определи поредник кој покрај него ќе ги заштити неговите права, а истиот не покажал интерес да се вклучи со присуството на состаноците со изјаснување, туку преку доставен маил и преку разговор со второ тужената-деканот категорично изјавил критика дека не сака да оствари средба со професорот, а меѓу другото не избрал ниту лице како негов посредник, дека состаноците имаат незаконита форма и содржина.

„Незаконита е донесената Одлука за откажување на договор за вработување без отказан рок, кога пред донесувањето на одлуката не е поднесена никаква пријава за постоење на повреда на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски од страна на работник, Раководител или Генералниот директор која пријава согласно чл.16 од Правилникот за дисциплинска одговорност на тужениот претставува основ за иницирање на дисциплинска постапка и утврдување на дисциплинска одговорност.“

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ-65/20 од 05.11.2019 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована

Неоснован е жалбениот навод на тужениот дека погрешно судот утврдил дека немало основ за иницирање на дисциплинска постапка против тужителот и дека не била спроведена дисциплинска постапка иако согласно чл.16-20 од Правилникот за дисциплинска одговорност тужениот бил обврзан на тоа пред донесување на одлуката.

Ова од причина што и по оценка на овој суд правилно првостепениот суд утврдил дека во конкретниот случај немало основ за иницирање на дисциплинска постапка против тужителот бидејќи против истиот немало поднесено никаква Пријава за постоење на повреда на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски од страна на работник, Раководител или Генералниот директор на тужениот која согласно чл.16 од Правилникот за дисциплинска одговорност на тужениот претставува основ за иницирање на дисциплинска постапка и утврдување на дисциплинска одговорност.

Видно од списите во предметот, врз основа на Известувањето бр.03-1528 од 02.11.2018 година од правното лице Акционерското друштво за погребни и придружни активности Б.АД С., Генералниот директор на тужениот издал Наредба бр.04-3503 од 08.11.2018 година, како и наредба бр.03-3647 од 21.11.2018 година, да се прибави изјава од тужителот во врска работните налози за 2015, 2016, 2017 и 2018 година и да му се достават на увид документите со потпис на тужителот кои произлегуваат од неговата работа кај тужениот. Генералниот директор на тужениот ја донел оспорената одлука за откажување на договорот за вработување на тужителот без отказан рок исклучиво врз основа на Изјавата од тужителот од 21.11.2018 година, од која произлегува дека на тужителот не му биле посочени спорните 8 работни налози, врз основа на прибавената документација со Достава на документи бр.03-3646/2 од 29.11.2018 година од правното лице Акционерското друштво за погребни и придружни активности Б. АД С. која исто така не му била доставена на увид на тужителот, како и врз основа на Наод и мислење од вешто лице - графолог од декември 2018 година, кое било изготвено само врз основа на писмена документација доставена од тужениот, без воопшто да биде повикан тужителот да присуствува на вештачењето или од него да се побараат неспорни потписи, без формирање на комисија за утврдување на спорните факти и околности, без прибавување на дополнителни докази и без да му даде воопшто можност на тужителот да изврши увид во прибавените докази, да се произнесе по

истите и да предложи свои докази или барем во најмала рака да се повика да даде соодветно објаснување дали ги потпишал или не спорните 8 работни налози, дали имал било какво писмено или усно овластување за потпишување на истите од страна на непосреден претпоставен, за какви работни налози станува збор во конкретниот случај, на кого се однесувале истите и за каков вид на работни задачи, како и без да се утврдат сите останати спорни околности. Со ваквото постапување тужениот постапил спротивно на одредбите од чл.16 до чл.20 од Правилникот за дисциплинска одговорност на тужениот согласно кој бил обврзан пред донесување на одлуката за откажување на договорот за вработување на тужителот без отказан рок да спроведе дисциплинска постапка.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Рев3.бр.13/22 од 07.06.2022 година.

„Нема основ за донесување на Одлука за откажување на договор за вработување без отказан рок поради работење во конкурентско правно лице, односно дека без согласност на работодавачот работникот вршел за своја или туѓа сметка работи кои спаѓале во дејноста на работодавачот и значеле конкуренција на работодавачот, кога работниот однос на работникот во наводното конкурентско правно лице е засновано во ист ден кај двете правни лица, во време кога двете правни лица имале ист управител и работата во двете правни лица била организизирана од страна на ист управител.“

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ-906/20 од 16.12.2021 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Поаѓајќи од околностите под кои тужителката на ден 07.07.2017 година го засновала работниот однос како овластен сметководител на тужениот со работно време од 2 часа дневно, истовремено работејќи како сметководител на уште две правни лица од кои едното имало ист управител со тужениот, а другото е основач на тужениот, посебно ценејќи дека со тоа тужениот ја прифатил и учествувал во организацијата на нејзината работа од една иста канцеларија која се наоѓа во седиштето на сите три правни лица на ул. АСНОМ бр.13, првостепениот суд правилно оценил дека во случајов отуствува доказ од кој со сигурност ќе се утврди дека новиот управител на тужениот сметано од 04.09.2019 година ја променил организацијата на работа на тужителката, така што во работното време од 2 часа за тужениот т.е. од 10 до 12 ч. секој работен ден таа да треба да работи како Овластен сметководител на друга адреса, односно во Станицата за технички преглед во нас. Речани.

Првостепениот суд правилно не ја прифатил ниту дополнително наведената причина за отказ содржана во оспорената Одлука, дека тужителката постапувала спротивно на чл.6 и 7 од Договорот за вработување како вработена во конкурентско правно лице Автобезбедност МНС како овластен сметководител и без согласност на работодавачот за своја или туѓа сметка вршела или склучувала работи кои спаѓаат во дејноста на

работодавачот и значеле конкуренција на работодавачот. Ова од причина што од изведените докази се утврдило дека тужителката работниот однос во наведеното правно лице го засновала истиот ден кога се вработила кај тужениот, во време кога и двете правни лица имале ист управител Илија Симсаров кој ја организирал работата на тужителката како сметководител на двете правни лица и прифатил таа да работи и дополнително кај трето правно лице Здружение на возачи Велес, што значи дека тужениот знаел и се согласил тужителката да биде вработена како сметководител на сите три правни лица уште од моментот на нејзино вработување. Од друга страна, тужителката не извршувала стручни технолошки или технички работи кои спаѓаат во дејноста на работодавачот за технички преглед на возила, туку работела како сметководител според правила на структурата кои се идентични за сите правни субјекти во стопанството, што значи дека сметководството не претставува работа која спаѓа во дејноста на работодавачот и која може да значи конкуренција на работодавачот.

Од сите погоре наведени причини, правилна е одлуката на првостепениот суд со која се поништени како незаконски Одлуката за откажување на договорот за вработување од 09.10.2019 година и Одлуката од 25.10.2020 година со која се одбива приговорот против Одлуката за откажување на договорот за вработување.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Рев3.бр.33/22 од 30.11.2022 година.

АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ

